Το ρήγμα (Κώστας Ε. Τσιρόπουλος)

Categories : ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ

Date : 18 Μαρτίου, 2010

Πώς στέκεται ο σημερινός άνθρωπος μπροστά σ' αυτό πού λέμε «**Παράδοση**», δηλαδή, στην πείρα και την αστάθμητη δύναμη που αναβρύζει αδιάκοπα από τα σπλάγχνα της ιστορίας για να διαμορφώνει, ως ήθος και ως έθος, την ατομική και κοινωνική ζωή σε κάθε εποχή; Αυτό είναι το πρόβλημα που μας απασχολεί σήμερα.

Παλιότερα, η ζωή του κάθε ανθρώπου που ζούσε συνειδητά, άγρυπνα, ήταν ένας συνεχής διάλογος με την παράδοση, μια επίμονη αναμέτρηση μαζί της και μια νόμιμη λεηλασία της απ' όλα τα στοιχεία εκείνα που φαίνονταν ζωντανά, πολύτιμα και απαραίτητα για να θεμελιωθεί πάνω τους η καινούρια μορφή της ζωής. Ο άνθρωπος εκείνος δεν αρνιόταν την παράδοση. Την εξέταζε, τη μελετούσε και ερμήνευε το αιώνιο πνεύμα της με μια σύνθεση ζωής που έδινε μορφή σε όλα τα νέα προσωπικά ή κοινωνικά στοιχεία της εποχής. Η παράδοση ήταν το θεμέλιο, το προζύμι που η κάθε γενιά χρησιμοποιούσε για να μορφοποιήσει, για να τοποθετήσει και δικαιώσει ιστορικά και ηθικά τη ζωή της.

Σήμερα, αυτός ο διάλογος του ανθρώπου με τη παράδοση έχει – για τους περισσότερους τουλάχιστον – διακοπεί. Η παράδοση δεν λέγει τίποτε στο νέο άνθρωπο ή η γλώσσα της του είναι ακατανόητη. Άλλοτε το πνεύμα της εποχής επιδίωκε και πετύχαινε να την ερμηνεύσει, να την πρακτικοποιήσει και να διακηρύξει έτσι τη συνέχεια της ζωής που γέμιζε γαλήνη και σιγουριά τη ψυχή του ανθρώπου.

Τώρα, και η γαλήνη και η σιγουριά έχουν εξαφανιστεί. Η αβεβαιότητα έγινε το χαρακτηριστικό βίωμα του αιώνα μας. Το πνεύμα της εποχής, ένα πνεύμα ατίθασο, ανισόρροπο και βλάσφημο, αρνείται τη παράδοση, αποκρούει τη συνεργασία μαζί της και επιδιώκει να δημιουργήσει μια ζωή εκ θεμελίων νέα. Ζωή άμορφη, με μοναδικό μέχρι στιγμής χαρακτηριστικό την ψυχόρμητη ασυδοσία του ζώου.

Το σημαντικότατο αυτό γεγονός δεν παρουσιάστηκε ξαφνικά, αναιτιολόγητα. Εκδηλώθηκε, βέβαια, και κορυφώθηκε στα τελευταία μεταπολεμικά χρόνια, όταν η αβεβαιότητα της ειρήνης, η πικρία και η απογοήτευση δημιούργησαν αυτό το ζοφερό κλίμα στο οποίο ζούμε μέχρι σήμερα και που δηλητηριάζει βαθμιαία τον καθένα μας. Ξεκινά όμως από πολύ μακρυά. Από τότε που μέσα στα πυροτεχνήματα της Αναγέννησης, οι πνευματικοί αρχηγοί του ανθρώπινου γένους άρχισαν να ξηλώνουν τον κόσμο, από τα ουράνια ως τα καταχθόνια. Δεν άφησαν τίποτε που να μη γίνει

αντικείμενο της εγωιστικής διαλεκτικής τους. Μέσα στο ταραγμένο ορθολογιστικό πνεύμα δεν υπήρχε καμία διάθεση οικοδομής. Τους δυνάστευε ένα πάθος ελευθερίας, πλατείας αναπνοής· πάθος που έφτασε σε ακρότητες, έχασε την ισορροπία του και έγινε στείρα άρνηση. Φανερό πια, πως η ορθολογιστική υπερβολή εκείνων είχε μέσα της – με την απόρριψη ενός μεγάλου μέρους των αξιών που η παράδοση διαφύλαγε- τα σπέρματα του παραλογισμού που βασανίζει σήμερα και εξουθενώνει την Τέχνη, την Επιστήμη, τη ζωή μας ολόκληρη.

Έτσι, ανάμεσα στον άνθρωπο και στην παράδοση παρουσιάζεται σήμερα ένα ρήγμα· ρήγμα τέτοιο που μας κάνει αβέβαιους για το μέλλον.

Η περιπέτεια της σημερινής νεότητας είναι ακόμη πιο σοβαρή. Όταν ζήτησε από τους μεγάλους μια ζωή καλύτερη, δεν εννοούσε τίποτε άλλο στην ουσία παρά μια ζωή θερμή, γεμάτη από το νόημα και το πνεύμα της παράδοσης.**Γιατί μια μορφή ζωής ολότελα καινούρια δεν σημαίνει πως είναι καλύτερη από τη παλιά** . Την Παράδοση τη δημιουργεί ο άνθρωπος. Η άρνησή της κινδυνεύει να μας ρίξει μέσα σε νέα αλλά απάνθρωπη ζωή.

Οι περασμένες όμως γενιές τη παράδοση αυτή την είχαν αρνηθεί, την είχαν εξορίσει από τη ζωή τους, χωρίς να υποπτεύονται πως έτσι **εξορίζουν την αλήθεια**, την ειλικρίνεια και τη δικαιοσύνη. Έτσι, ο παραδομένος τρόπος ζωής, το έθος και το ήθος που κληροδοτούσε η παράδοση, παρουσιάστηκαν μπρος στους νέους χωρίς αίμα, χωρίς πειθώ, ένα φρούριο από χαρτόνι ικανό να ξεγελάσει μονάχα τους απλοϊκούς.

Για πρώτη φορά οι νέοι με τη δαιμονική – όπως λένε οι μεγάλοι -ευφυΐα, για πρώτη φορά αισθάνονται μια βαθειά, ανομολόγητη πλήξη. Πλήξη για τις αρχές, τη μεταφυσική πίστη που πρέπει να γίνει βίωμα, τον τρόπο ζωής, για όλα. Πλήξη και κούραση. Προσπαθούν να απλοποιήσουν τη ζωή, να αφήσουν ελεύθερο το έδαφος για τις ευκαιρίες εκείνες που ωριμάζουν γρήγορα. Και αυτή η απλοποίηση επιχειρείται χωρίς προζύμι, χωρίς τη παράδοση που είναι ο φρόνιμος οδηγός των επαναστάσεων.

Αυτό το γεγονός γεννά το αίσθημα του ξεριζωμένου, του πανικού που γίνεται αναρχισμός και αυθάδεια. Συχνά, αυτή η απλοποίηση φέρνει μια νύστα πνευματική. Η ζωή γίνεται ομοιόμορφη, χωρίς ακίδες, χωρίς ποικιλία, και δεν εφάπτεται ποτέ με τη ψυχή για να την ξυπνήσει. Ζωή χωρίς ερεθισμούς. Και η προσωπικότητα, αυτό το τίμιο δώρο του Θεού, καταποντίζεται. Αυτή είναι η τραγικότερη συνέπεια του ρήγματος ανάμεσα στο σύγχρονο άνθρωπο και στη παράδοση.

Κανείς δεν μπορεί να διακινδυνεύσει σήμερα και να προφητεύσει για τη ζωή που μας περιμένει.

Άλλοτε μια προφητεία στηριζόταν στις πιθανότητες. Τώρα, οι πιθανότητες

καθημερινά ανατρέπονται. Εκείνο όμως που φαίνεται κρίσιμα αναγκαίο -αν θέλουμε να συνεισφέρουμε στη ζωή που μορφοποιείται- είναι να σκύψουμε, να μελετήσουμε, να μπολιαστούμε με τη Παράδοση, να ξαναπατήσουμε στη γη και να αντλήσουμε δυνάμεις από το ταμείο που μας προσφέρει η ιστορική ζωή.

Αυτό δεν είναι πια έργο των μεγάλων, που η πνευματική τους φυσιογνωμία έχει κρυσταλλωθεί. Είναι έργο των νέων. Και οι νέοι, στην Πατρίδα μας, τουλάχιστο, έχουν να αντλήσουν τη παράδοση από δύο κεφαλόβρυσα: την Ορθοδοξία και το Ελληνικό Πνεύμα.

(Κ. Ε. Τσιρόπουλου, «Δοκίμια ευθύνης»)

(Πηγή ηλ. κειμένου: vatopaidi.wordpress.com)